

بررسی میزان رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران در سال ۱۳۷۶ و ارائه الگو جهت ارزیابی بخش مدارک پزشکی

● دکتر سیدجمال الدین طیبی، دانشیار و رئیس دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

● پروین ابراهیمی، کارشناس ارشد مدارک پزشکی

چکیده:

این مقاله حاصل پژوهشی است که طی آن میزان رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران، هم براساس ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا و هم بر طبق ملاکهای ارزیابی ملی مورد بررسی قرار گرفته است.

روش این مطالعه توصیفی بوده و گردآوری اطلاعات آن، بوسیله پرسشنامه و چک لیست انجام پذیرفته است. اطلاعات این پژوهش از طریق مصاحبه حضوری و مشاهده جمع آوری گردیده و جهت تحلیل داده‌های بدست آمده، از آمار توصیفی استفاده شده است.

نتایج کلی این بررسی نشانگر آن است که میزان رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد بررسی در سال ۱۳۷۶، براساس ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا ۳۴/۱ درصد و همچنین بر طبق ملاکهای

ارزیابی ملی، ۵۹/۷ درصد می باشد.

در انتها نیز، به منظور ارزیابی بخش مدارک پزشکی مراکز بهداشتی و درمانی، الگویی مشتمل بر ده پرسش نامه مجزا، مجموعاً با تعداد ۱۱۲۹ پرسش ارائه گردیده است.

بیان مساله:

هر سازمانی برای حصول اطمینان از اجرای آنچه که تدوین نموده و موثر بودن آن، ضروری است در فواصل زمانی از قبل برنامه ریزی شده وضعیت خود را در مقایسه با معیارهای معتبر و مدون ارزیابی نماید (۱). از آنجایی که استاندارد، معیار معتبری است که جهت انجام ارزیابی مورداستفاده قرار می گیرد، می توان گفت بدون وجود استانداردها، ارزیابی امکان پذیر نخواهد بود.

بخش مدارک پزشکی از مهمترین مراجع دستیابی به اطلاعات مربوط به بیماری افراد و چگونگی درمان آنها، نحوه مدیریت و عملکرد پرسنل مراکز بهداشتی و درمانی می باشد. سبکروح معتقد است: «با توجه به نقش و اهمیت استاندارد در کلیه علوم و فنون و اینکه موضوع استاندارد مدتی است که در کشورهای مختلف، بویژه کشورمان نمود فراوان یافته و اهمیت خود را نشان داده است. در این میان مدارک پزشکی بعنوان مهمترین ابزار مدیریتی و مراقبتی بایستی بصورت فعال در این مسیر گام بردارد». (۲) بکارگیری پرسنل کافی و متخصص، استفاده از روش های ذخیره و بازیابی صحیح و علمی و همچنین وجود ابزار کار و فضای فیزیکی مناسب و بر طبق اصول استاندارد، سبب ارائه خدمات بهنگام و مطلوب تر در بخش مدارک پزشکی می گردد.

علاوه بر این، یکی از موارد پیشنهادی در قطعنامه اولین سمینار سراسری مدارک پزشکی در ایران (۱۳۶۹) اقدام نسبت به استاندارد نمودن بخش های مدارک پزشکی مراکز آموزشی و درمانی قبل از کاربرد کامپیوتر در این بخش ها می باشد.

(۳)

امروزه در اکثر بیمارستانهای کشور، بخش مدارک پزشکی دستخوش اعمال سلیقه‌های شخصی شده است، که مسلماً عدم رعایت اصول استاندارد در این بخش باعث افزایش هزینه‌های غیر ضروری، کاهش بهره‌وری، ناهماهنگی و بی‌نظمی در کار، تقسیم بندی نادرست وظایف، کاهش سرعت و سهولت کار و همچنین کاهش کیفیت عملکرد پرسنل و نهایتاً کل سیستم خواهد شد.

با توجه به مطالب یاد شده نیاز به وجود یک سیستم استاندارد در زمینه مدیریت مدارک پزشکی در سراسر کشور امری اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

در پژوهش مورد نظر، با استفاده از استانداردهای حرفه‌ای انجمن مدارک پزشکی آمریکا^(۱) و همچنین ملاکهای ارزیابی تنظیم شده براساس منابع موجود در داخل کشور، میزان رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در شهر تهران در سال ۱۳۷۶ مورد بررسی قرار گرفته است.

اهداف پژوهش:

هدف کلی: توسعه و ترویج رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران به منظور بهینه‌سازی و افزایش کارایی سیستم مدارک پزشکی.

هدفهای ویژه: تعیین میزان رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران از نظر هر یک از موارد زیر:

۱ - قوانین و مقررات

۲ - عملکرد مدیریت

1- American Medical Record Association (A.M.R.A.)

- ۳- فضای فیزیکی و تجهیزات
- ۴- فرمهای مدارک پزشکی
- ۵- محتوای پرونده پزشکی
- ۶- برنامه آموزش پزشکان
- ۷- کدگذاری پروندههای پزشکی
- ۸- جمع آوری و ارائه آمار بیمارستانی
- ۹- محرمانه نگهداشتن اطلاعات پزشکی
- ۱۰- ذخیره و بازیابی مدارک پزشکی
- ۱۱- سیستمهای تضمین کیفیت
- ۱۲- واحد پذیرش
- ۱۳- کمیته مدارک پزشکی
- ۱۴- براساس ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا
- ۱۵- براساس ملاکهای ارزیابی ملی

پرسش اصلی پژوهش:

میزان رعایت استانداردهای مربوط به هریک از موارد مذکور در هدفهای ویژه پژوهش، در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران چقدر است؟

جامعه آماری پژوهش:

در این بررسی که در اواخر بهمن و اسفندماه ۱۳۷۶ صورت پذیرفت، کلیه واحدهای تشکیل دهنده بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران، بعنوان جامعه آماری در نظر گرفته شد و به لحاظ محدود بودن تعداد بیمارستانهای مورد مطالعه (ده مورد)، نمونه گیری انجام نشد و کل جامعه پژوهش بررسی گردید.

روش پژوهش:

در این پژوهش، به منظور بررسی میزان رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد مطالعه از روش توصیفی^(۱) استفاده شده است.

بست^(۲) در مورد پژوهش توصیفی می‌نویسد: «مطالعه توصیفی، آنچه را که هست، تفسیر می‌کند و به شرایط یا روابط موجود، عقاید متداول، فرایندهای جاری، آثار مشهود و یا روندهای در حال گسترش توجه دارد». (۴)

در تحقیقات توصیفی سه مرحله اساسی وجود دارد:

اول - مرحله جستجو و پیدا کردن صفات مورد بررسی و طریقه تعیین و اندازه‌گیری یک یک آنها بوسیله علم موضوع تحقیق.

دوم - تعیین مقادیر یا وضع این صفات و شکل رابطه بین آنها بوسیله بکار بردن روشهای تحقیق.

سوم - مرحله نتیجه‌گیری بوسیله هر دو (۵).

در این پژوهش نیز با استفاده از مطالعه توصیفی، پس از گردآوری و تحلیل اطلاعات، به توصیف وضعیت موجود پرداخته شده است.

تحلیل یافته‌ها و حاصل آن:

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات این پژوهش، به شرح زیر می‌باشند:

(۱) نتیجه کلی حاصل از یافته‌های این پژوهش در مورد سوال پژوهشی «۱» نشانگر این مطلب است که استانداردهای مربوط به قوانین و مقررات در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تحت بررسی در مقایسه با ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا، به میزان ۱۷/۱ درصد رعایت شده است.

در این خصوص مشخص گردید که بیمارستان آیت الله کاشانی بالاترین میزان (۴۲/۹٪) و بیمارستانهای شوش و اسلامشهر پایین‌ترین میزان (۰٪) رعایت

استانداردها را دارا بوده‌اند.

شایان ذکر است، که آگاهی از قوانین و مقررات مربوط به مدارک پزشکی، شاغلین این حرفه را در رسیدن به اهداف مدارک پزشکی یاری نموده و حفظ مجموعه‌ای از این قوانین می‌تواند راهگشایی جهت عملکرد یکسان و ایجاد جایگاهی مناسب برای این رشته باشد.

۲) یافته‌های مربوط به سوال پژوهشی حاکی از آن است که عملکرد مدیریت در بخش مدیریت مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران، تنها به میزان ۳۵/۵ درصد با استانداردهای ارائه شده توسط انجمن مدارک پزشکی امریکا، مطابقت داشته است. و همچنین این یافته‌ها تبیین می‌کند که بیمارستان آیت... کاشانی بالاترین میزان (۴۴/۹ درصد) و بیمارستان شوش پایین‌ترین میزان (۲۸/۶ درصد) رعایت استانداردهای مربوط به عملکرد مدیریت را به خود اختصاص داده‌اند.

۳) یافته‌های بدست آمده در خصوص سوال پژوهشی نشان می‌دهد که استانداردهای مربوط به فضای فیزیکی و تجهیزات در واحدهای مختلف بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد بررسی، در مقایسه با ملاکهای ارزیابی A.M.R.A به میزان ۳۹/۴ درصد رعایت شده است. علاوه بر این، طبق این یافته‌ها مشخص گردید که دو بیمارستان آیت... کاشانی و لواسانی بالاترین میزان (۵۵/۶ درصد) و بیمارستان شوش پایین‌ترین میزان (۲۲/۲ درصد) رعایت استانداردهای مربوط به فضای فیزیکی و تجهیزات بخش مدارک پزشکی را کسب نموده‌اند.

لازم به توضیح است که «بخش اطلاعات بهداشتی باید شامل وسایل و فضای کافی و مناسب جهت ذخیره و نگهداری مدارک پزشکی بیماران باشد، به طوریکه در هنگام نیاز به آسانی در دسترس باشند. تجهیزات بایگانی، نور، کنترل درجه

حرارت و لوازم کافی و توجه به امنیت محل بایگانی، همه به کارایی پرسنل این واحد کمک می‌کند.

۴) یافته‌های مربوط به سوال پژوهشی «۴» بیان‌کننده این مطلب است، که میزان رعایت استانداردهای مربوط به فرمهای مدارک پزشکی در بیمارستانهای مورد مطالعه براساس ملاکهای ارزیابی A.M.R.A ۶۰ درصد می‌باشد. همچنین در این بررسی مشخص گردید که بیمارستان آیت‌ا... کاشانی بالاترین میزان (۸۷/۵ درصد) و بیمارستانهای شوش، اسلامشهر، لواسانی و هدایت پایین‌ترین میزان (۵۰ درصد) رعایت استانداردهای مربوط به استفاده از فرمهای مدارک پزشکی را بدست آورده‌اند.

ذکر این نکته لازم است که فرمهای مدارک پزشکی را می‌توان به دو گروه اصلی و مخصوص تقسیم نمود. مقصود از اوراق اصلی، فرمهایی است که در پرونده تمام بیماران بستری وجود دارد؛ و اوراق مخصوص، مدارکی هستند که متناسب با نوع بیماری یا وضعیت بیمار تهیه، تکمیل و بایگانی می‌شوند. به منظور هم‌شکل و همگون شدن این فرمها در تمام مراکز بهداشتی و درمانی، گروه مدارک پزشکی معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نوزده فرم را تهیه و تنظیم نموده و در اختیار این مراکز قرار داده است.

۵) نتیجه کلی حاصل از بررسی سوال پژوهشی «۵» حکایت از آن دارد که استانداردهای مربوط به محتوای پرونده پزشکی در مراکز مورد پژوهش براساس ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا به میزان ۴۸/۱ درصد رعایت شده است. لازم به ذکر است که بیمارستان آیت‌ا... کاشانی بالاترین میزان (۱۰۰ درصد) و بیمارستان اسلامشهر پایین‌ترین میزان (۱۸/۷۵ درصد) رعایت استانداردهای مربوط به محتوای پرونده پزشکی را دریافت نموده‌اند. مقدسی در این خصوص معتقد است: «بخاطر آنکه از نگاهداری اوراق پزشکی

بیماران، فواید بسیاری نصیب اطبا و محققین گردد، لذا بر پزشکان لازم است که در ثبت اطلاعات دقیق، کامل، خوانا و مفید به حال بیمار بر روی اوراق مربوطه، دقت فراوانی مبذول داشته و جهت رعایت اصل سازمان دادن به محیط بیمارستان، با مسوولین بخش مدارک پزشکی همکاری صمیمانه نمایند». (۶)

با توجه به یافته‌های مربوط به سوال پژوهشی «۶»، به طور کلی این نتیجه حاصل می‌شود که بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه سازمان تأمین اجتماعی مستقر در تهران در سال ۱۳۷۶، از نظر برنامه آموزش پزشکان به هیچوجه با استانداردهای ارائه شده توسط انجمن مدارک پزشکی امریکا مطابقت نداشته است.

پزشکان سهم مهمی در تهیه پرونده پزشکی دارند، اما گاهی به دلیل کافی نبودن دانش، نگرش و مهارت‌های لازم در این زمینه خاص، سهم آنها به قدر بایسته موثر نیست. با آماده سازی دانشجویان پزشکی از طریق یک تجربه آموزشی سازمان یافته در مورد مدارک پزشکی، آنها می‌توانند ارزش و فواید پرونده‌های کامل و معتبر را در حرفه‌های آتی خود درک کنند. (۸)

(۷) «انجام کدگذاری راه موثری جهت طبقه بندی مدارک پزشکی براساس تشخیص‌های داده شده و درمانهای انجام گرفته برای بیماران، بازنگری مراقبتهای بهداشتی، وصول به مدارک بیماران بطور مناسب در کوتاه مدت، تحقیق و پژوهش در زمینه بیماریها و درمان و بدست آوردن آمارهای بهداشتی و حیاتی توسط یک مرکز درمانی می‌باشد. و از همه مهمتر با استفاده صحیح از آنها، اطلاعات بسیار گسترده و باارزشی در زمینه‌های مختلف آموزش علوم پزشکی و پیراپزشکی بدست خواهد آمد. (۹)»

یافته‌های مربوط به سوال پژوهشی «۷» به دو صورت زیر می‌باشد:

الف - میزان رعایت استانداردهای مربوط به کدگذاری پرونده‌های پزشکی در

بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد بررسی بر طبق ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا ۹/۲ درصد می‌باشد. علاوه براین، بیمارستان لبافی نژاد بالاترین میزان (۵۰٪) و بیمارستانهای شریعت رضوی، فیاض بخش، حسینیه ارشاد، شوش، اسلامشهر، معیری، لواسانی و هدایت به لحاظ عدم کدگذاری پرونده‌ها، پایین‌ترین میزان (صفر درصد) رعایت استانداردهای مربوط به کدگذاری پرونده‌ها را در مقایسه با ملاکهای یاد شده، دارا بوده‌اند.

ب - میزان رعایت استانداردهای مربوط به کدگذاری پرونده‌های پزشکی در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد مطالعه بر طبق ملاکهای ارزیابی ملی ۱۳/۴ درصد بوده است. همچنین، بیمارستان لبافی نژاد بالاترین میزان (۸۱/۸ درصد) و بیمارستانهای شریعت رضوی، فیاض بخش، حسینیه ارشاد، شوش، اسلامشهر، معیری، لواسانی و هدایت پایین‌ترین میزان (صفر درصد) رعایت استانداردهای مربوط به واحد کدگذاری را در مقایسه با ملاکهای ارزیابی ملی، به خود اختصاص داده‌اند.

۸) «وجود آمار و اطلاعات صحیح در هر سازمان، نقش عمده‌ای در تجزیه و تحلیل عملکرد آن سازمان ایفا نموده، و کمک موثری در ارزشیابی فعالیتها و برنامه ریزی طرح‌ها و فعالیتهای آینده می‌نماید. نظر به طبیعت کارکرد سازمانهای بهداشتی و درمانی که مستقیماً به حیات انسانها بستگی دارند، وجود آمار و اطلاعات از ارزش زیادی برخوردار می‌باشند». (۱۰)

یافته‌های پژوهش در مورد سوال پژوهشی «۸» موارد زیر را تبیین می‌سازد:
الف - میزان رعایت استانداردهای مربوط به جمع‌آوری و ارائه آمارهای لازم در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تحت بررسی، در مقایسه با ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا ۶۶ درصد بوده است.
لازم به توضیح است که بیمارستانهای حسینیه ارشاد، آیت... کاشانی، شوش،

اسلامشهر و معیری بالاترین میزان (۷۳/۳٪) و بیمارستان شریعت رضوی پایین ترین میزان (۴۰٪) رعایت استانداردهای مربوط به جمع آوری و ارائه آمار بیمارستانی در بخش مدارک پزشکی را در مقایسه با ملاکهای یاد شده، دارا بوده‌اند.

ب - میزان رعایت استانداردهای مربوط به جمع آوری و ارائه آمار بیمارستانی در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد پژوهش براساس ملاکهای ارزیابی ملی ۸۹/۲ درصد بوده است. بعلاوه، بیمارستانهای شریعت رضوی، حسینییه ارشد، آیت ... کاشانی، شوش، معیری، لواسانی و هدایت بالاترین میزان (۹۲/۳٪) و بیمارستان اسلامشهر پایین ترین میزان (۷۶/۹٪) رعایت استانداردهای مربوط به واحد آمار را برطبق ملاکهای ارزیابی ملی کسب نموده‌اند.

۹) نتیجه کلی حاصل از بررسی سوال پژوهشی «۹» حاکی از آن است که محرمانه نگهداشتن اطلاعات پزشکی بیمارستانهای مورد مطالعه، به میزان ۴۳/۵ درصد با استانداردهای ارائه شده توسط انجمن مدارک پزشکی امریکا همخوانی داشته است. همچنین مشخص گردید که بیمارستان آیت ... کاشانی بالاترین میزان (۹۵٪) و بیمارستان شریعت رضوی پایین ترین میزان (۲۵٪) رعایت استانداردها را در مورد محرمانه نگهداشتن مدارک پزشکی، دارا بوده‌اند.

«اطلاعات پزشکی و اجتماعی بیمار که جهت تسهیل ارزیابی مراقبت بیمار مستند شده، بسیار خصوصی و حساس می‌باشد. بدین لحاظ که این اطلاعات مربوط به بیمار بوده و تنها در صورتیکه بیمار و یا نماینده قانونی وی اجازه بدهند و یا هنگامیکه ضرورت قانونی داشته باشد، می‌تواند افشاء گردد». (۱۱)

۱۰) «از آنجا که اطلاعات بهداشتی محرمانه، جهت مراقبت مداوم بیمار و نیز به منظور اهداف مدیریتی، حقوقی، تضمین کیفیت، تحقیق و آموزش مورد استفاده

قرار می‌گیرد، لازم است جهت نگهداری این اطلاعات سیستم مطمئنی از نظر سهولت بازیابی و در عین حال کنترل و ایمنی در دسترس باشد». (۱۲)

یافته‌های این پژوهش در خصوص سوال پژوهشی «۱۰» به دو صورت زیر می‌باشد:

الف - میزان رعایت استانداردهای مربوط به نگهداری و بازیابی مدارک پزشکی در واحد بایگانی بیمارستانهای مورد پژوهش، براساس ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا ۴۵/۴ درصد بوده است. همچنین، بیمارستان آیت‌الله کاشانی بالاترین میزان (۷۵٪) و بیمارستانهای شوش و اسلامشهر کمترین میزان (۳۷/۵٪) رعایت استانداردهای مربوط به نگهداری و بازیابی مدارک پزشکی را برطبق ملاکهای فوق بدست آورده‌اند.

ب - میزان رعایت استانداردهای مربوط به واحد بایگانی در بیمارستانهای تابعه سازمان تامین اجتماعی مستقر در تهران براساس ملاکهای ارزیابی ملی ۵۵/۵ درصد بوده است. علاوه براین، بیمارستان حسینیه ارشاد بالاترین میزان (۷۳/۹٪) و بیمارستان شریعت رضوی پایین‌ترین میزان (۳۱/۰٪) رعایت استانداردهای مربوط به واحد بایگانی را در مقایسه با ملاکهای ارزیابی ملی کسب نموده‌اند.

دکتر صدقیانی در این خصوص معتقد است: «نگهداری پرونده‌ها شامل مراحل از قبیل بازیافت، ارسال، دریافت و بایگانی پرونده‌ها در بایگانی فعال و بایگانی غیر فعال یا راکد می‌باشند». (۱۳)

(۱۱) با بررسی یافته‌های مربوط به سوال پژوهشی «۱۱» بطور کلی این نتیجه حاصل شد که میزان رعایت استانداردهای مربوط به سیستم‌های تضمین کیفیت در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد مطالعه بر طبق ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا ۱۱/۴ درصد بوده است. همچنین روشن گردید که

بیمارستان آیت ... کاشانی بالاترین میزان (۲۵٪) و بیمارستانهای شریعت رضوی، فیاض بخش، شوش و اسلامشهر پایین ترین میزان (صفر درصد) رعایت استانداردهای مربوط به سیستم‌های تضمین کیفیت در بخش مدارک پزشکی را براساس ملاکهای مذکور دارا بوده‌اند.

«پرونده پزشکی، مبنایی برای ارزیابی خدمات مربوط به مراقبت بیمار است و مسئول مدارک پزشکی باید جهت حمایت از برنامه‌های تضمین کیفیت، بررسی کاژبرد و مدیریت خطر، مهارت‌های حرفه‌ای لازم را دارا باشد». (۱۴)

(۱۲) نتیجه کلی مربوط به سوال پژوهشی «۱۲» حاکی از آن است که میزان رعایت استانداردهای مربوط به واحد پذیرش در بیمارستانهای مورد مطالعه در سال ۱۳۷۶ براساس ملاکهای ارزیابی ملی ۷۳/۵ درصد بوده است. همچنین مشخص گردید که بیمارستان شریعت رضوی با ۸۲/۶٪، بیشترین میزان و بیمارستان اسلامشهر با ۵۶/۵٪، کمترین میزان رعایت استانداردهای مربوط به واحد پذیرش را به خود اختصاص داده‌اند.

آصف زاده در مورد این واحد اظهار می‌دارد: «قسمت پذیرش، در هر سازمان بهداشتی و درمانی، ورودی - خروجی سیستم را کنترل می‌کند و تمام امور مربوط به پذیرش یا ترخیص بیماران باید از طریق این قسمت انجام گیرد». (۱۵)

(۱۳) «کمیته مدارک پزشکی از نقطه نظر ارتقاء کیفیت مراقبت از بیماران، آموزش حرفه‌ای، تحقیقات علمی و نیز از لحاظ تهیه مدارک برای حمایت قانونی از بیمار، پزشک و بیمارستان حائز اهمیت زیادی است». (۱۶)

یافته‌های پژوهش در مورد سوال پژوهشی «۱۳» نمایانگر این مطلب است که میزان رعایت استانداردهای مربوط به کمیته مدارک پزشکی در بیمارستانهای مورد بررسی براساس ملاکهای ارزیابی ملی ۵۲/۵ درصد بوده است. همچنین مشخص شد که بیمارستانهای لبافی نژاد، آیت ... کاشانی و معیری بالاترین میزان

(۱۰۰٪) و بیمارستانهای شریعت رضوی، فیاض بخش، شوش و اسلامشهر پایین‌ترین میزان (صفر درصد) رعایت استانداردها را در خصوص کمیته مدارک پزشکی کسب نموده‌اند.

«نقاط قوت و ضعف عملکردها در هر یک از قسمتهای بخش مدارک پزشکی و نیز در نحوه مدیریت خدمات این بخش، با استفاده از ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا قابل شناسایی است». (۱۷)

نتیجه کلی حاصل از بررسی سوال پژوهشی «۱۴» روشن می‌سازد که میزان رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی در بیمارستانهای تابعه سازمان تأمین اجتماعی مستقر در تهران در سال ۱۳۷۶ براساس ملاکهای ارزیابی انجمن مدارک پزشکی امریکا ۳۴/۱ درصد می‌باشد. علاوه بر این، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که عملکرد جمع‌آوری و ارائه آمار بیمارستانی در کل ۱۰ مرکز مورد بررسی بالاترین میزان (۶۶ درصد) و برنامه آموزش پزشکان پایین‌ترین میزان (صفر درصد) رعایت استانداردهای مربوط به بخش مدارک پزشکی را بر طبق ملاکهای یاد شده حاصل نموده‌اند.

سایر اطلاعات این پژوهش، میزان رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی را در هر یک از بیمارستانهای مورد مطالعه به صورت زیر نشان می‌دهد:

بیمارستان	میزان رعایت استانداردهای A.M.R.A
۱- بیمارستان آیت‌الله کاشانی	۵۷/۳ درصد (بالاترین میزان)
۲- بیمارستان لبافی‌نژاد	۴۰/۷ درصد
۳- بیمارستان لواسانی	۳۸/۵ درصد
۴- بیمارستان حسینیه ارشاد	۳۷/۸ درصد
۵- بیمارستان معیری	۳۳/۲ درصد
۶- بیمارستان هدایت	۳۱/۴ درصد

۷- بیمارستان اسلامشهر ۲۶/۷ درصد

۸- بیمارستان فیاض بخش ۲۶/۱ درصد

۹- بیمارستان شوش ۲۴/۸ درصد

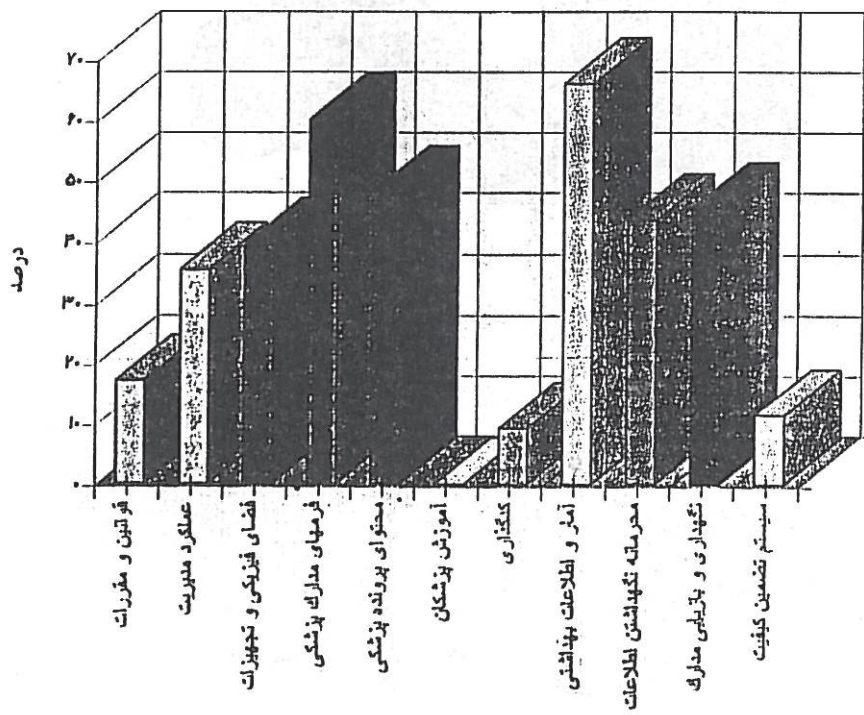
۱۰- بیمارستان شریعت رضوی ۲۴/۸ (پایین ترین میزان)

نمودارهای شماره ۱ و ۲ میزان رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی در کل بیمارستانهای مورد پژوهش را براساس ملاکهای ارزیابی A.M.R.A نمایش می دهند.

نمودار شماره ۱: میزان رعایت هرگروه از استانداردهای بخش

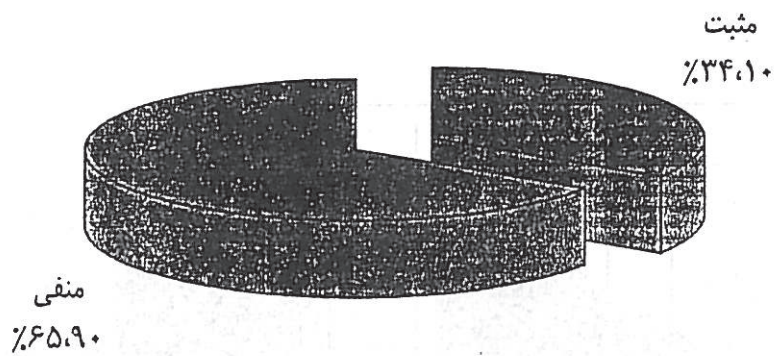
مدا: یک پزشکی در کل بیمارستانهای مورد پژوهش براساس

ملاکهای ارزیابی A.M.R.A (سال ۱۳۷۶)



نمودار شماره ۲:

میزان رعایت و عدم رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی در کلیه بیمارستانهای مورد پژوهش بر اساس ملاکهای ارزیابی A.M.R.A (سال ۱۳۷۶)



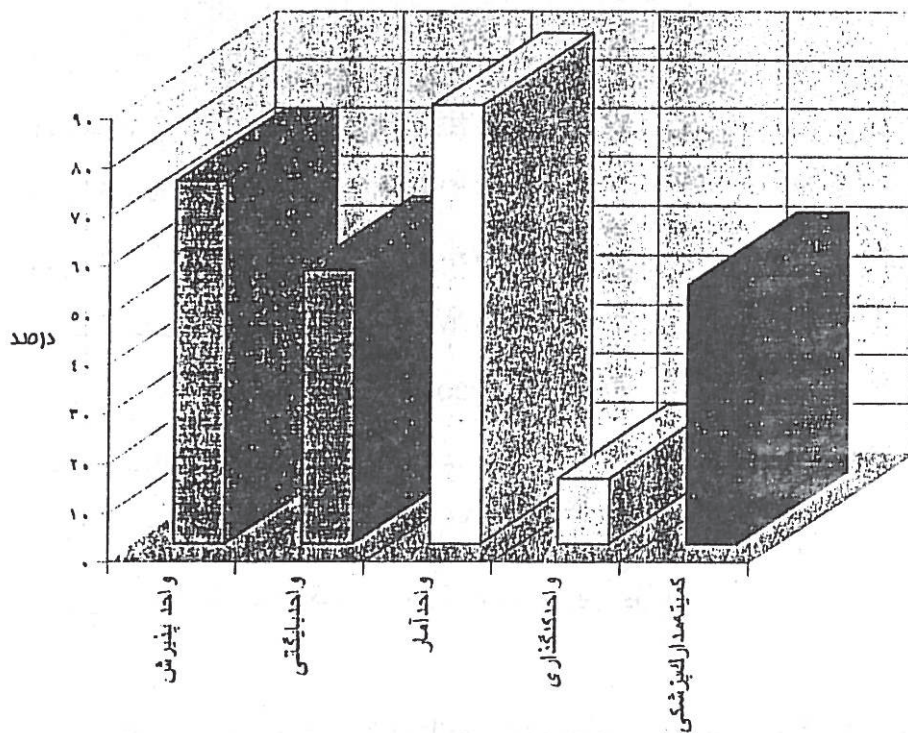
۱۵) نتایج حاصل از بررسی سوال پژوهشی «۱۵» نشان می‌دهد که میزان رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی در بیمارستانهای تابعه سازمان تأمین اجتماعی مستقر در تهران در سال ۱۳۷۶ براساس ملاکهای ارزیابی ملی ۵۹/۷ درصد می‌باشد. ضمناً مشخص گردید که واحد آمار بالاترین میزان (۸۹/۲ درصد) و واحد کدگذاری پایین‌ترین میزان (۱۳/۴ درصد) رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی را در مقایسه با ملاکهای ارزیابی ملی، دریافت نموده‌اند.

سایر اطلاعات این پژوهش، میزان رعایت استانداردهای مدارک پزشکی را در هر یک از بیمارستانهای مورد مطالعه، به صورت زیر نشان می‌دهد:

بیمارستان	میزان رعایت استانداردهای ملی
۱- بیمارستان آیت‌الله کاشانی	۷۴/۴ درصد (بالاترین میزان)
۲- بیمارستان لبافی‌نژاد	۷۲/۷ درصد
۳- بیمارستان لواسانی	۶۴/۸ درصد
۴- بیمارستان حسینیه ارشاد	۶۱/۷ درصد
۵- بیمارستان معیری	۶۰/۵ درصد
۶- بیمارستان هدایت	۵۷/۱ درصد
۷- بیمارستان اسلامشهر	۵۵/۸ درصد
۸- بیمارستان فیاض‌بخش	۵۵ درصد
۹- بیمارستان شوش	۴۹/۴ درصد
۱۰- بیمارستان شریعت‌رضوی	۴۶/۸ (پایین‌ترین میزان)

نمودارهای شماره ۳ و ۴ میزان استانداردهای بخش مدارک پزشکی در کل بیمارستانهای مورد پژوهش را براساس ملاکهای ارزیابی ملی نشان می‌دهد.

شماره ۳ : میزان رعایت هر گروه از استانداردهای بخش مدارک پزشکی در کل بیمارستانهای مورد پژوهش براساس ملاکهای ارزیابی ملی (سال ۱۳۷۶)



مطالعه‌ای که در آن به بررسی میزان رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی در کل بیمارستانهای مورد پژوهش بر طبق ملاکهای ارزیابی ملی (سال ۱۳۷۶) پرداخته شد. نتایج این مطالعه نشان داد که میزان رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی در کل بیمارستانهای مورد پژوهش ۴۰٫۳٪ منفی و ۵۹٫۷٪ مثبت است.

نمودار شماره ۴: میزان رعایت و عدم رعایت استانداردهای بخش مدارک پزشکی در کل بیمارستانهای مورد پژوهش بر طبق ملاکهای ارزیابی ملی (سال

(۱۳۷۶)



الگوی پیشنهادی جهت ارزیابی بخش مدارک پزشکی

یکی از محدودیتهای این پژوهش، عدم وجود یک مجموعه مدون و معتبر در سطح کشور، جهت بررسی واحدهای مختلف بخش مدارک پزشکی بیمارستانها می باشد. به همین لحاظ الگوی پیشنهادی به منظور ارزیابی این بخش ارائه گردیده است. لازم به توضیح است که الگوی مزبور شامل ۱۰ پرسشنامه به ترتیب زیر است:

شماره پرسشنامه	عنوان	تعداد سئوالات
(۱)	واحد پذیرش و ترخیص	۲۰۰ سؤال
(۲)	واحد آمار	۱۸۳ سؤال
(۳)	واحد کدگذاری	۱۵۷ سؤال
(۴)	واحد بایگانی	۱۹۰ سؤال
(۵)	محرمانه نگهداشتن اطلاعات پزشکی	۸۰ سؤال
(۶)	محتوای مدارک پزشکی	۱۰۸ سؤال
(۷)	آموزش پزشکان	۲۳ سؤال
(۸)	قوانین و مقررات	۲۶ سؤال
(۹)	کمیته مدارک پزشکی	۴۷ سؤال
(۱۰)	مدیریت مدارک پزشکی	۱۱۵ سؤال
جمع		۱۱۲۹ سؤال

سوالات پرسشنامه‌های فوق به صورت بسته و با دو گزینه «بله» و «خیر» می باشد که مثبت بودن پاسخ هر یک از سوالات، نشانه رعایت استاندارد و منفی بودن آن موید عدم رعایت استاندارد مربوطه است. براین اساس، نحوه محاسبه میزان رعایت استانداردها در مورد هر یک از پرسشنامه‌ها و یا بطور کلی، عبارت است از مجموع پاسخ‌های مثبت تقسیم بر تعداد کل سوالات.

پانویس‌ها

- ۱) مهرداد پور شمس، «آشنایی با استانداردهای ایران - ایزو ۹۰۰۲ و ۹۰۰۱ - سیستم‌های کیفیت (الگوی تضمین کیفیت)»، زمستان ۱۳۷۵، ص ۳۹.
- ۲) فاطمه سبکروح، «مقاله استاندارد پرونده بیمار و بخش مدارک پزشکی»، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، ۱۳۶۹.
- ۳) اباذر حاجوی، «ویژگیهای واحد مدارک پزشکی بیمارستان آموزشی یا طرحی جهت ارزشیابی واحد مدارک پزشکی بیمارستانهای آموزشی»، دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، آبان ۱۳۷۰، ص ۳۱.
- ۴) جان بست، ترجمه: حسن پاشا شریفی، نرگس طالقانی، «روشهای تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری»، انتشارات رشد، ۱۳۷۶، ص ۱۲۵.
- ۵) عباسقلی خواجه نوری، «روش تحقیق»، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، مرداد ۱۳۷۲، ص ۱۲۴.
- 6) Edna K. Huffman, "Health Information Management", Tenth Edition, Revised by the American Health Information Association, Physicians' Record Company Berwyn, Illinois, 1994, PP.288-289
- ۷) حمید مقدسی، «مدارک پزشکی و بایگانی یا حافظه علم پزشکی»، واحد انتشارات جهاد دانشگاهی علوم پزشکی ایران، زمستان ۱۳۶۸، ص ۶۸.
- 8) S.K. Lwanga and et al. "Teaching Health Statistics", World Health Organization, Geneva, 1986, P. 173.
- ۹) رضا صفدری، مرجان قاضی سعیدی، رامین مهدیقلیخان، بهمن میناوند، احمد عزیزی و مینا عمتی، «راهنمای طبقه‌بندی بین‌المللی بیماریها، براساس

نهمین ویرایش ICD»، معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۱۳۷۱، ص ۴.

۱۰) سعید آصف‌زاده، «شناخت بیمارستان»، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، اسفند ۱۳۶۹، ص ۱۹۴.

11) A.M.R.A (American Medical Record Association), "Professional Practice Standards", American Medical Record Association, Chicago, 1990, P.32.

12) C.F.No.11, P.44

۱۳) ابراهیم صدقیانی، «جزوه درسی استانداردهای خدماتی و تجهیزاتی»، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، ۱۳۷۲.

14) C.F. No.11, P.83

۱۵) رک: منبع ۱۰، ص ۱۸۴

۱۶) رک: منبع ۷، ص ۷۱.

17) C.F. No. 11, P.iv

سایر منابع

- حاجوی، اباذر. «دستورالعمل و ضوابط اجرایی پیشنهادی ارزشیابی بخش مدارک پزشکی بیمارستان»، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، زمستان ۱۳۷۵.

- صدر ممتاز، ناصر. «بررسی میزان رعایت استانداردها در واحد مدارک پزشکی بیمارستان دکتر شریعتی»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، دانشکده بهداشت، ۱۳۷۲.

- صدقیانی، ابراهیم. «عملکرد بخش‌های بیمارستان و رابطه آن با طراحی

(پذیرش)»، شرکت خانه سازی ایران، واحد تحقیقات تکنولوژی، تابستان
۱۳۷۴.

- گروه آمار و مدارک پزشکی دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی. «راهنما
و دست‌العمل هماهنگی سیستم مدارک پزشکی در دانشگاه‌های علوم پزشکی
کشور»، دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی،
بهمن ۱۳۶۷.

- Skurka, Margaret Flette, "Organization of Medical Record
Departments in Hospitals", American Hospital Publishing, 1988.